

**Badanie rynku GAZU ZIEMNEGO - KWESTIONARIUSZ DLA OSÓB PRAWNYCH
FIZYCZNYCH I****Termin udzielania odpowiedzi: 30/09/2011****Wstęp**

Stan rozwoju rynku gazu ziemnego w Polsce, pomimo formalnej implementacji prorynkowych regulacji unijnych do przepisów prawa krajowego, jest w dalszym ciągu niesatysfakcjonujący. Przede wszystkim brak jest ukształtowanej struktury hurtowego rynku gazu zdolnego do generowania rynkowych sygnałów cenowych, a tym samym realnych warunków do zmiany sprzedawcy gazu i rozwoju rynku detalicznego. Z tego względu polski rynek gazu wykazuje strukturalne ograniczenia uczestnictwa w faktycznej - technicznej i handlowej - integracji z regionalnymi rynkami europejskimi.¹ Zmonopolizowany rynek gazu ziemnego nie może więc zostać uwolniony od administracyjnej regulacji cen gazu w trybie określonym w art. 49 ustawy - Prawo energetyczne.

Powyższe uwarunkowania oraz fakt, że Rada Ministrów przyjmując *Politykę energetyczną do 2030 roku* oraz *Program działań wykonawczych na lata 2009-2012* powierzyła Prezesowi URE w pkt 3 Działania 5.6 *Programu wykonawczego*, opracowanie *Mapy drogowej uwolnienia cen gazu ziemnego*, oznaczają konieczność podjęcia intensywnych działań nakierowanych na zbudowanie płynnego i transparentnego hurtowego rynku gazu, zdolnego do wykreowania rynkowej ceny gazu ziemnego.

Jednym ze sposobów przyspieszenia procesu demonopolizacji rynku gazu i zainicjowania rozwoju konkurencji, jest wykorzystanie tzw. *programu uwalniania gazu*. Programy uwalniania gazu były stosowane w wielu krajach europejskich i są rekomendowane do stosowania przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. *dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającą dyrektywę 2005/55/WE* (pkt 33 Preambuły). Program uwalniania gazu polega na odsprzedaniu na rynek hurtowy części gazu należącego do podmiotu posiadającego pozycję monopolistyczną lub dominującą wraz z istniejącymi mocami przesyłowymi i magazynowymi. Programy takie pozwalają na zmianę struktury podmiotowej na rynku gazu, bez naruszania importowych zobowiązań długoterminowych tego podmiotu.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania oraz kryteria oceny rynku konkurencyjnego, określone w art. 49 ustawy Prawo energetyczne, Prezes URE zamierza przygotować propozycje programu uwalniania gazu ziemnego po konsultacjach z uczestnikami rynku gazu oraz po analizie ich preferencji i oczekiwań. Niniejsze badanie jest elementem przygotowania wyżej wymienionej *Mapy drogowej uwolnienia cen gazu ziemnego*, a jego wyniki pozwolą na przygotowanie prorynkowych rekomendacji działań wraz ze szczegółowym harmonogramem ich wdrażania.

Punktem wyjścia do niniejszego badania jest założenie, że obowiązujące - krajowe i unijne - regulacje są stosowane w funkcji prokonkurencyjnego rozwoju rynku, a faktyczna realizacja programu wymaga jego przygotowania oraz opublikowania z odpowiednim wyprzedzeniem,

¹ Konkluzje Rady Europejskiej z 4 lutego 2011 r.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/119141.pdf

zapewniającym zainteresowanym podmiotom przygotowanie się do uczestnictwa w tym programie.

Kwestionariusz w formie elektronicznej, można pobrać ze strony internetowej: www.ure.gov.pl.

Pytania dotyczące treści niniejszego kwestionariusza należy kierować do:

**Pani Marzanny Kwiecień tel. +22/66-16-458, email: marzanna.kwiecien@ure.gov.pl
lub do Pani Anny Podlasin tel + 22/66-16-226, email: anna.podlasin@ure.gov.pl**

Przy wszelkich kontaktach dotyczących tej sprawy należy podawać następujący numer referencyjny: „Rynek gazu - badanie”.

Wypełniony kwestionariusz należy przesłać w formie papierowej i elektronicznej na adres: Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, 00-872 Warszawa, ul. Chłodna 64; email: dpk@ure.gov.pl

Udział w badaniu polega na udzieleniu odpowiedzi na załączone pytania. Szczegółowe odpowiedzi mają duże znaczenie dla dokonania właściwej oceny i zaprojektowania właściwych działań, dotyczących dalszej liberalizacji polskiego sektora gazu. Jeżeli zdaniem Państwa któreś z pytań nie ma znaczenia dla sprawy lub nie dotyczy Państwa działalności, należy to zaznaczyć i uzasadnić swoją opinię. Jeśli zdaniem Państwa powinno się uwzględnić dodatkowe kwestie, które pominięto w kwestionariuszu, Urząd Regulacji Energetyki przyjmie wszelkie uwagi na ten temat.

Ważne: Jeżeli w wypełnionej ankiecie znajdują się informacje, które nie powinny być upublicznione, to należy przesłać dwie wersje odpowiedzi: (i) wersję NIEJAWNA oraz (ii) wersję JAWNA, z której usunięto wszelkie tajemnice handlowe oraz pozostałe informacje poufne.

DZIĘKUJEMY ZA WSPÓLPRACĘ

Uwarunkowania wprowadzenia programu uwalniania gazu w Polsce.

Tam gdzie funkcjonuje wolny rynek gazu oraz istnieją zróżnicowane drogi jego przesyłu i liczni importerzy, tam programy uwalniania gazu nie są potrzebne. Natomiast tam gdzie są ograniczenia w dostępie do infrastruktury przesyłu, a jedno przedsiębiorstwo, poprzez długoterminowe kontrakty typu " bierz lub płać" posiada dominującą pozycję na rynku, konieczna jest administracyjna interwencja, aby zainicjować mechanizmy konkurencji i zaktywizować stronę popytową do poszukiwania alternatywnych ofert sprzedaży. Uwolnienie racjonalnego wolumenu gazu ziemnego przez podmiot łączący funkcje importera, hurtownika i sprzedawcy do odbiorców końcowych, powinno w krótkim czasie doprowadzić do pojawienia się wielu sprzedawców w segmencie sprzedaży hurtowej i segmencie sprzedaży do odbiorców przemysłowych. Wprowadzenie na rynek dostaw gazu przyczynić się może do rozwoju ośrodków handlu gazem co w efekcie zwiększy transparentność cenową, stymulując dalszy rozwój konkurencji na rynku, na którym żaden z podmiotów nie będzie posiadał pozycji dominującej.

1. Program uwalniania gazu. Kiedy i ile?

1a. Program uwalniania gazu polegający na publicznej aukcji sprzedaży gazu ziemnego przez PGNiG SA przeprowadzonej w 2012 r. na zasadach wcześniej udostępnionych zainteresowanym, powinien obejmować (proszę uzupełnić):

10 % prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy od 2013 r. w kontrakcie 3-letnim,	3-
15% pozostałej prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy do 2014 r. w kontrakcie 2-letnim i	w
20% pozostałej rocznej prognozowanej sprzedaży, począwszy od 2015 r. w kontrakcie rocznym.	w

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

1b. Czy gaz w programie uwalniania gazu powinien być oferowany:

- w określonych punktach wejścia do systemu przesyłowego? Tak / Nie
- w punkcie wirtualnym? Tak / Nie
- w innym punkcie systemu? Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: Oferowanie gazu w tzw. punkcie wirtualnym spowoduje naszym zdaniem rozwój rynku wtórnego gazu. Wprowadzenie punktu wirtualnego zniesie też obowiązek wskazywania konkretnego punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, co zdecydowanie ułatwi funkcjonowanie nowych podmiotów na rynku gazu oraz zwiększy elastyczność dostaw.

1c. Czy w ramach *programu uwalniania gazu* mogą być preferowane zakupy gazu w kontraktach:

- jednodniowych Tak / Nie
- miesięcznych Tak / Nie
- kwartalnych Tak / Nie
- półrocznych Tak / Nie
- rocznych Tak / Nie

dłuższych (jakich?)

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: W pierwszym etapie uwalniania rynku gazu w Polsce wystarczy możliwość zawierania kontraktów rocznych, które to umożliwią na początek konkurencję na rynku. Wskazane jest jednak, aby z czasem została także wprowadzona możliwość zawierania kontraktów kwartalnych, miesięcznych i jednodniowych, co z kolei umożliwi korygowanie grafików i bardziej efektywne prognozowanie zużycia gazu.

1d. Jaka minimalna i jaka maksymalna wielkość podstawowego pakietu wyrażona w mln m³ powinna być Państwa zdaniem oferowana w publicznej aukcji sprzedaży gazu, aby zapewnić zainteresowanym podmiotom udział w *programie uwalniania gazu*?

minimum 1500 mln m³

maksimum 2500mln m³

1e. Czy należy określić minimalną, jeśli tak to jaką, liczbę uczestników aukcji sprzedaży gazu ziemnego, aby osiągnąć istotny wzrost liczby uczestników rynku hurtowego?

tak

nie

liczba Minimalne określenie uczestników aukcji sprzedaży gazu ziemnego nie jest potrzebne, gdyż wg naszej oceny nie ma to wpływu na wzrost liczby uczestników rynku hurtowego. Każda ilość uczestników będzie miała pozytywny wpływ na rozwój dobrze pojętej konkurencji w sektorze gazownictwa.

1f. Czy w ramach *programu uwalniania gazu* bylibyście Państwo zainteresowani zakupem gazu:

do dalszej odsprzedaży Tak / Nie

jako odbiorcy końcowi Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: Firma Lumius Polska Sp. z o.o. posiada koncesję na obrót gazem ziemnym za granicą i jego dostawę w Polsce. Ze względu na posiadane pozwolenia, swoje szanse na rynku gazu upatrujemy w jego dostawie do odbiorców końcowych, ale przez

naszą firmę, jak również w handlu gazem (zakup - sprzedaż) z innymi firmami (spółkami obrotu).

2. Program uwalniania gazu. Problem uwolnienia cen.

2a. Czy Prezes URE powinien uwolnić ceny sprzedaży gazu ziemnego niezwłocznie po przeprowadzeniu aukcji w ramach *programu uwalniania gazu* i zwolnić z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia dla gazu sprzedawanego do:

odbiorców hurtowych	☒ Tak / Nie ☐
dużych odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
średnich odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
małych odbiorców gazu*	☒ Tak / Nie ☐
gospodarstw domowych	☐ Tak / Nie ☒

* przy założeniu, że ich zużycie gazu wynosi: duży odbiorca – powyżej 25 mln m³/rok, średni odbiorca – powyżej 1 mln m³/rok do 25 mln m³/rok, mały odbiorca – do 1 mln m³/rok.

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: Zdecydowanie rynek gazu w Polsce powinien być w pełni uwolniony, co zwiększy konkurencję i korzystnie odbije się na finansach przedsiębiorstwa. Obowiązek zatwierdzania taryf przez URE ją ogranicza i hamuje rozwój gazownictwa w Polsce. Naszym zdaniem także powinny być uwolnione ceny dla gospodarstw domowych, ale nastąpić to może w późniejszym czasie, nie koniecznie na początku liberalizacji rynku.

2b. Czy ceny gazu powinny być uwolnione przez Prezesa URE dopiero po faktycznym wprowadzeniu gazu na rynek i na podstawie odrębnego badania rynku, przeprowadzonego:

po upływie roku	☒ Tak / Nie ☐
po upływie dwóch lat	☐ Tak / Nie ☐
po upływie trzech lat	☐ Tak / Nie ☐

o ile jego wyniki potwierdzą wypełnienie kryteriów rynku konkurencyjnego, określonych w art. 49 ustawy Prawo energetyczne?

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: Aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw gazu w Polsce, URE powinno monitorować sytuację na rynku i wprowadzić uwolnienie po rzeczywistym wprowadzeniu gazu na rynek. Może to zrobić na podstawie odrębnego badania rynku. Jak najbardziej preferujemy, aby taki monitoring przeprowadzony był już po upływie roku. Myślimy, że już po takim czasie możliwe będzie wyciągnięcie wniosków i podjęcie decyzji w tym temacie. Opowiadamy się również za tym, aby takie badania URE przeprowadzało co rok.

Program uwalniania gazu. Wpływ na wykorzystanie rozbudowywanej infrastruktury.

3. Jaki będzie wpływ programu uwolnienia gazu na wykorzystanie zdolności przesyłowych rozbudowywanych połączeń systemowych w punkcie wejścia Lasów, Cieszyn oraz otwarcie terminala LNG w Świnoujściu w 2014 r.?

pozytywny

negatywny

neutralny

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi: Rozbudowa nowych połączeń systemowych i otwarcie terminala LNG w Świnoujściu sprawi, zapewni bezpieczeństwo dostaw gazu i umożliwi uniezależnienie się Polski od Rosji. Sprawi także, że na rynku gazu w Polsce będzie większa konkurencyjność cenowa dzięki nowym podmiotom.

Program uwalniania gazu. Upowszechnienie informacji.

4 a. W jaki sposób powinna zostać upubliczniona informacja o *programie uwalniania gazu*, aby projekt był efektywny?:

ogłoszenie przez PGNiG SA (strona internetowa, środki publicznego przekazu np. dzienniki polskie i zagraniczne)

komunikat na stronie Prezesa URE

komunikat na stronie ACER

komunikat na stronie EFET

inne sposoby (proszę wymienić, jakie) Na rynku polskim wg naszej oceny komunikat taki na stronie URE jest wystarczający, gdyż zainteresowane podmioty często tę stronę odwiedzają. Aby dotrzeć do szerszej rzeszy ludzi, informacja ta powinna być także udostępniona w środkach publicznego przekazu zarówno w Polsce jak i za granicą, gdyż wejście na rynek polski zagranicznych firm także zwiększy konkurencyjność na rynku gazu.

4 b. W jakim terminie powinna być powyższa informacja upubliczniona, aby projekt był efektywny?:

od 3 do 6 miesięcy wcześniej

Proszę o uzasadnienie propozycji: Czym wcześniejszy okres powiadomienia tym większe szanse dla osób zainteresowanych na przygotowanie się do wzięcia udziału w w/w projekcie.

Program uwalniania gazu. Ograniczenia i przesłanki formalne realizacji.

5. Jakie bariery prawne [przy założeniu, że transakcja zakupu gazu dokonywana jest w Polsce, w związku z czym kupującego nie dotyczą obowiązki wynikające z ustawy z

dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343 z późn. zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 października 2000 r. w sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu z zagranicy (Dz. U. Nr 95, poz. 1042)] może napotkać wdrażanie *programu uwalniania gazu* ze strony obowiązujących przepisów, w tym w szczególności:

ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm.)

jakie:

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891)

jakie:

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. Nr 28, poz. 165)

jakie: Rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania w programie uwalniania gazu, ponieważ o wysokości ceny nie powinna decydować decyzja administracyjna (URE), lecz jedynie wynegocjowana wysokość ceny przez strony umowy sprzedaży.

ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.)

jakie:

inne (podaj, jakie):

6. Czy powinny być uwzględnione także inne niż *program uwalniania gazu* metody, dzięki którym można osiągnąć istotny postęp rozwoju hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce?

Tak / Nie

Jeśli tak, to jakie? (proszę podać przykłady)

Przykłady: Proponujemy, aby program uwalniania gazu w Polsce uwzględniał doświadczenia innych europejskich krajów, w których rynek gazownictwa jest już "uwolniony" i sprawnie funkcjonuje.

7. Czy realizacja przez PGNiG SA aukcji sprzedaży gazu ziemnego w ramach *programu uwalniania gazu*, skonsultowanego z regulatorem i organem ochrony konkurencji i

konsumentów, w uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych 2011 r. może przyczynić się do zdemonopolizowania sektora gazowniczego i zapewnić rozwój konkurencji:

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi. Każda dodatkowa konsultacja i nadzór w ramach programu uwalniania gazu sprawi przybliży nas do zdemonopolizowania sektora gazownictwa i zapewnia rozwój konkurencji. Tak, jak już wspominaliśmy, powinny przy tym procesie być brane doświadczenia innych Państw i analiza tamtejszych problemów, które wystąpiły podczas uwalniania rynku gazu, abyśmy ich nie powtarzali, ale uczyli się na czyichś błędach.

8. Czy realizacja programu uwalniania gazu powinna być wdrożona na podstawie decyzji administracyjnej regulatora lub organu ochrony konkurencji i konsumentów, po ustanowieniu szczególnych podstaw prawnych?

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi. Zdecydowanie powinna być to decyzja administracyjna uprawnionych organów poparta przepisami prawa, tak aby skutecznie i nieodwołalnie mogła wejść w życie.

9. Czy chcieliby Państwo przekazać dodatkowe uwagi na temat warunków realizacji programu uwolnienia gazu lub innych kwestii dotyczących liberalizacji polskiego rynku gazu zaplanowanej na lata 2013-2014?

Tak / Nie

Uwagi: Uważamy, że przepisy ustawy Prawo energetyczne są w większości dostosowane do programu uwalniania gazu, jednak rozwiązania tam wprowadzone nie zostały wszędzie wprowadzone do aktów prawa wewnętrznego np. IRiESP i IRiESD. Naszym zdaniem należy dostosować przepisy instrukcji systemów dystrybucyjnych i przesyłowego do 100% możliwości, jakie stwarza ustawa Prawo energetyczne. Innym przykładem jest PGNiG, który z zasady nie stosuje rozwiązania przyjętego w ustawie Prawo energetyczne, a jedynie korzystne dla siebie rozwiązania, w szczególności przy umowach sprzedaży gazu ziemnego (proponuje tylko umowę kompleksową, a nie np. jak chce Klienta tylko sprzedażową). Podmioty posiadające koncesję na obrót gazem ziemnym z zagranicą nie mogą w pełni korzystać z udzielonej koncesji, ze względu na ograniczenie jakie stwarza ustawa o Zapasach ropy naftowej (...), gdyż nie można skorzystać z powierzchni magazynowych poza granicami kraju. Zwolnienie Ministra Gospodarki z obowiązku magazynowania gazu są wydawane na okres 1 roku jest zbyt krótki i utrudnia spółka obrotu uzyskanie innych decyzji administracyjnych w tym krótkim czasie.

IV. DANE KONTAKTOWE

Proszę podać nazwisko, adres oraz nr telefonu i faksu osoby odpowiedzialnej za opracowanie odpowiedzi, do której można zwrócić się o wyjaśnienia lub dodatkowe informacje.

Aleksandra Jura, e-miał: jura@lumius.pl, Tel. +48 602 518 660 Fax. 33 813 82 71	Bielsko-Biała, 27.09.2011r.	PEŁNOMOCNIK <i>Milon Vojnar</i>
<i>imię, nazwisko osoby, która wypełniła ankietę nr telefonu, adres e-mail</i>	<i>miejsowość i data</i>	<i>podpis osoby/osób upoważnionych do reprezentacji</i>

Dziękujemy za współpracę!